

B

345-

348.

מכתב

717

תור

תורה

1824

מכתב

717

תור

תורה

1824

מכתב

717

תור

תורה

1824

מכתב

717

תור

תורה

1824

מכתב

717

תור

תורה

1824

מכתב

717

תור

תורה

1824

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 345-8.

MRG425

ויסתבל החגב

TRIESTE
Tipografia Marenigh.
1847.

האגרת הזאת
קטנה היא
במהות באיכות ובערך
ויכתוב אותה
אחד מן התלמידים
לא לעזר ולא להועיל
כי אם לאהבת האמת

זחולין דף נט
פרק אלו טרפות

מתניתין

ובחגבים, כל שיש לו ארבע רגלים, וארבע כנפים,
וקרסולים, וכנפיו חופין את רובו, רבי יוסי אומר, ושמו חגב:

פירוש רשי

ובחגבים: זהו סימן טהרתם, כל שיש לו ארבע רגלים,
וארבע כנפים, ויש לו קרסולים, הם שני רגלים ארוכים
לבד הארבעה, והם סמוך לצוארו, ממעל לרגליו, לנתר
בהם, כשהוא רוצה לקפץ, וכנפיו חופין את רובו והן
ארבע סימנים:

אלה דברי יצחק גואיטע הכתובים בספרו שדה
יצחק דף נה ע"ב:

דף נט: בדבור המתחיל ובחגבים וכו'. ויש לו קרסולים,
הם שני רגלים ארוכין, לבד הארבעה וכו' עד סוף הדבור:
אמת אנכי, כי בימי חרפי, לילה אחת, בימי חחורף,
הייתי בביתי סגרת ומסגרת, והייתי לומד בזאת הסוגיא,
והייתי מדקדק, במה שכתב רש"י ז"ל, דיש לו קרסולים
וכו', כיון דקרסולים, הם כעין רגלים, הוה ליה לומר,
שיש לו שש רגלים, הוה הסימן עדיף טפי, ועוד כיון
שיש לו ארבע כנפים, הוה ליה לעוף בכנפיו, כמו שאר
עופות, והייתי מדמה בשכלי, היאך הם עשויים הכנפים,
אם כל כנף יש לו שנים, או אחד על אחד, ובתוך שאני
משתומם, נפל על הגמרא שבידי, עוף אחד מזה המין,
יפה מראה, ולקחתי בידי, והצצתי בו, ומצאתי בו, כל
הסימנים הללו, שכתב רש"י, וראיתי שיש לו על בטנו,
כצורת חיות אדומה, וכנפיו היו כפולים זה על זה, ואפשר
משום שהם כפולים, אינו יכול לעוף בהם, ובבקר הבאתי
אותו לבית המדרש, וספרתי המעשה למורי ורבי כמוה"ר רר
חיים ואתורי זל"ה ה"ה, וכשראה אותו, ובדק בכל הסימנים,
אמר זהו ודאי ששמו חגב, וצורת החיות שיש לו על כנפיו,
רומזת לשמו חגב:

א' אמת אנכי:

לפי שהמחבר יודע, כי אין אדם בארץ, שיאמין לדברים
האלה, שאין הדעת סובלתם, מודיע לכל, כדי ליתן
איוה צד חזוק לחלומותיו, שיגיד האמת:

ב' לילה אחת:

בלילה ההוא, נדדה שנת המחבר, מפני נפילת החגב, ושכח כי לילה, לשון זכר הוא:

ג' סגרת ומסגרת:

עיר יריחו היתה סגרת ומסגרת, אבל בית המחבר, היה סוגר ומסגר, כי בית לשון זכר הוא, ואין לתמוה, כי דקדוק לשוננו הקדושה, לעיניו, כדברי ספר החתום:

ד' כיון דקרוסולים הם כעין רגלים:

מי אמר למחבר כי קרוסולים הם כעין רגלים קרוסולים לחוד ורגלים לחוד, וכך פסוק אשר לו כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ (ויקרא יא' כא') תרגם אונקלוס די ליה קרוסולין מעלוי רגלוהי לקפצא בהון על ארעא, אם כן קרוסולים הם הכרעים, ולא הרגלים, ועוד רש"י זל" בעצמו על פסוק ולא מעדו קרוסולי (תהלים יח' לד') פירש, הם הרגלים, מן האסתורין ולמטה, ואסתוריא, הוא עצם היורד מן השוק עד העקב (ערוך)

ה' הוה ליה לומר שיש לו שש רגלים דזה

הסימן עדיף טפי:

בעוד, המחבר מדקדק במה שכתב רש"י זל", שכח הסימנים, שהם, ארבע רגלים, ארבע כנפים, וקרוסולים, וכנפיו חופין את רובו, ואם רש"י זל" היה אומר שש רגלים, היכן הלכו הקרוסולים, שהם אחד מן ארבעה סימנים, והסימן הראשון הוא ארבע רגלים, ולא שש:

ו' ובתוך שאני משתומם:

לא ידעתי ממה היה משתומם, אם לא מקול החגב, הדופק בדלת או בקיר, כי הבית היה סוגר ומסגר, אין יוצא ואין בא:

ז' נפל על הגמרא שבידי:

החגב הקדוש הזה, לא נפל על השלחן, ולא על הארץ, אלא על הגמרא דוקא, שלא להטריח את הצדיק, לחפש אחריו:

ח' יפה מראה:

אף על פי שהמחבר, לא ראה חגבים מימיו כי אם זה, הכיר יפיו, כי החגב הזה, היה ראש החגבים, ומחולדו

עד יום מותו . תולדותיו וקורותיו . כלם נסים :

ט ולקחתיו בידי :

המחבר לקח החגב בידו . לפרסום הנס . כי חגב כזה . צריך לכבדו יותר ויותר :

י ומצאתי בו כל הסימנים הללו שכתב

רש"י :

אשרי עין ראתה כל אלה . יואל הנביא . לא זכה לראות . כי אם גזם . ארבה . ילק . וחסיל . בלי חגב . אבל המחבר זכה לחגב . וצורת ח"ת על בטנו חקוקה . יואל כתב . בעד החלונים יבואו כגנב (יואל ב' ט') אבל החגב . שבא אצל המחבר בפתע פתאם . לא בא בעד החלון כגנב . כי הבית היה סגור . רק מז שמיא נפל :

יא וראיתי שיש לו על בטנו . כצורת ח"ת

אדומה :

צורת חח"ת . רומזת על רוב החטאים . והיתה אדומה . על שם אם יאדימו כתולע כצמר יהיו (ישעיה א' יח')

יב וספרתי המעשה למורי :

גדולה הענוה! כי המחבר לא כתב . דרך משל . המעשה הנורא . או המעשה הגדול . חלילה! רק המעשה סתם . ולבי אומר לי . כי החגב הזה . דבר איזה דבר עס המחבר . ואין לתמוה . הלא יש לנו נחש הקדמוני . ואתונו של בלעם :

יג זהו ודאי ששמו חגב :

נראה לעניות דעתי כי הרב זל"ה הקשה מאד לומר . זהו ודאי ששמו חגב . כי רש"י ז"ל בפירושו על התורה . (ויקרא יא' כא) כתב . אבל אין אנו בקיין בהן . שארבעה סימני טהרה . נאמרו בהן . ארבע רגלים . ארבע כנפים . וקרסולים . אלו כרעים הכתובים כאן . וכנפיו חופין את רובו . וכל הסימנים הללו . מצוין באותן שבינותינו . אבל יש שראשן ארוך . ויש שאין להם זנב . וצריך שיהא שמו חגב . ובוה . אין אנו יודעין . להבדיל ביניהם . היתכן לומר . שהרב הנ"ל . היה יותר בקי . מהנשר הגדול רש"י ז"ל מאור כל הגולה . אלא בודאי . המחבר תעה . פכתוב דברי רבו . ובמקום זהו ודאי . היה לו לכתוב אפשר או נראה :

יד וצורת הח"ת . שיש לו על כנפיו . רומזת

לשמו הגב :

עתה אומר למחבר, חודה חידתך ואשמענה, באיזה מקום, היתה צורת החי'ת? על הבטן או על הכנפים? בלילה, שהחגב היה ביד המחבר, צורת החי'ת היתה על הבטן, ובבקר ביד רבו, צורת החי'ת היתה על הכנפים, הדבר הזה פשוט הוא, וזה היה נס בתוך נס, צורת החי'ת בעצמה, היתה לה כנפים, ופורחת, בבקר, מן הבטן אל הכנפים, ובערב, מן הכנפים אל הבטן :

קורא נעים! אל תקרא את הספר הזה שדה יצחק אלא שדה לבן, כי אין בו לא עץ הדעת ולא עץ החיים, עלה כלו קמשונים, כסו פניו חרולים, דברים אשר אין להם שחר, הכל הבלים הכל הבל, וכל דבר טוב שתמצא בו אינו מן המחבר, וזה לך האות, כי פעם אחר פעם כתוב בספר, "או וכן מצאתי או אחרי כתבי מצאתי, ואלו הן המקומות :

ש' י' חלקא' דף"א	ע"ב	אחרי כתבי מצאתי להרב למנצח
"	"	לדוד ז"ל שפירש מעין דוגמא שש לבי :
"	"	אחרי כתבי מצאתי להרב ישוש יעקב ז"ל שפירש כן שש לבי :
"	ע"א	וכן מצאתי בהר"ף ז"ל :
"	ע"ב	וכן מצאתי בהכותב ז"ל :
"	ע"ב	וכן מצאתי בהר"ף ז"ל :
"	ע"ב	וכן מצאתי בב"ח ז"ל סימן צ"ז
"	ע"א	ואחרי כתבי מצאתי להרב בסף משנה ז"ל שכתב כן וששתי :
"	ע"ב	והכי פירש הרב זהב שבא ז"ל :
"	ע"א	ואחרי כתבי מצאתי שכתב כן הרב פתח עינים ז"ל בשם תוס' ישנים ושמחתי :
"	ע"א	ואחרי כתבי מצאתי זה בילקוט :
"	ע"א	אחרי כתבי מצאתי שהרב חיד"א זלה"ה בספרו פתח עינים הקשה זה ותירץ עש"ב קדשו :
"	ע"ב	ואחרי כתבי מצאתי שהרב חיד"א זלה"ה בספרו הבהיר ברכי יוסף השיג על הרב פני יהושע דנעלמו ממנו דברי הרשב"א שש לבי :

ג' ש"י	חלקא	דף כ"ד	ע"ב	אחרי כתבי מצאתי להר' ישרש
"	"	i	"	יעקב שפי' כן אז אמרתי זכיתי
"	"	"	"	שנתכוונתי לדעת קדוש :
יד'	"	כח'	ע"ב	ואחרי כתבי מצאתי שהרב פני
"	"	"	"	יהושע זל" פו' כן שש לבי :
טו.	"	לא'	ע"א	וכן מצאתי בספר פני יהושע :
טז	"	לא'	ע"ב	ואל אלהים יודע אחרי כתבי מצאתי
"	"	"	"	שפירש כן בספר מגני שלמה שש
"	"	"	"	לבי :
יד'	"	לי"ב	ע"ב	ומצאתי בספר פני יהושע כמו שפי'
"	"	"	"	והנאני :
יה'	"	לג'	ע"ב	וכן מצאתי בספר מגני שלמה :
יט	"	לג'	ע"ב	וכן מצאתי בתוספות דמנחות דף
"	"	"	"	מ"ג בד"ה ור"ש שש לבי :
נ'	"	לח'	ע"ב	אחרי כתבי מצאתי שכך כתב
"	"	"	"	הרמ"ז ז"ל :
נא'	"	מ'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי למהר"שא ז"ל
"	"	"	"	שכתב כן :
נב	"	מא'	ע"ב	ואחרי כתבי מצאתי הרש"בא ז"ל
"	"	"	"	בפרק הישן דף כ"ה שכתב באורך
"	"	"	"	וברוחב, תהלה לאל כי נתכוונתי
"	"	"	"	לדעת קדוש :
נג'	"	מ"ד	ע"א	ואחרי כתבי מצאתי באור חדש
"	"	"	"	שהביא משם הגאון כמו שאמרתי
"	"	"	"	על"ן לבי :
נד'	"	מו'	ע"ב	וכן מצאתי כתוב בספר פתח עינים :
נה'	"	מח'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי דמהר"שא
"	"	"	"	פירש כן :
נו'	"	נה'	ע"ב	וכן מצאתי בספר נחלת יעקב ז"ל :
נד'	"	נד'	ע"א	וכן מצאתי בספר בני שמואל ז"ל :
נה'	"	נט'	ע"א	ואחרי כתבי מצאתי להרב פ"ח
"	"	"	"	ז"ל בספר מים חיים :
נט'	"	נט'	ע"ב	וכן מצאתי בספר מגני שלמה ז"ל
"	"	"	"	שש לבי :
לא'	"	ס'	ע"א	וכן מצאתי בשיטה מקובצת :
"	"	סא'	ע"ב	ואל אלהים יודע כי אחרי כתבי
"	"	"	"	מצאתי להרב פתח עינים שפי' כן
"	"	"	"	שש לבי :

לב	ש' חלקא'	דף סג'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי שכתבו כן הרב ז"ש והרב שיה יצחק ד"ל שש לבי:
לג	"	ס"ד	ע"א	אחרי כתבי מצאתי בבבא בתרא דף כ"ה:
לד	"	סה'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי כעין זה בפתח עינים בשם הקדמונים שש לבי:
לה	"	סח'	ע"ב	ואלהים יודע כי אחרי כתבי מצאתי למרן ד"ל שכתב כן שש לבי:
לו	"	ע'	ע"ב	וכן כתב הריט"ב בא ד"ל:
לז	ז	ע"ב	ע"ב	וכן פירש הריט"ב בא ד"ל:
לח	"	עג'	ע"א	ובעין יעקב מצאתי כתוב כן משם הר"ן ד"ל:
לט	"	עו'	ע"א	וכן מצאתי בהר"אם:
מ'	"	עז'	ע"ב	מפני שנתכוונתי למה שכתב מהר"שא ד"ל בחידושי אגדות לכן לא כתבתיו קחנו משם:
מא	"	עח'	ע"ב	ואחרי כתבי מצאתי דמהר"שא ד"ל בחידושי אגדות פי' כמו שפירשתי שש לבי:
מב	"	עח'	ע"ב	וראיתי להרב פתח עינים שהרגיש בזה ע"ן בדברי קדשו:
מג	"	פג'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי שהרב פתח עינים ד"ל פירש כן שש לבי:
מד	"	פו'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי להרב פתח עינים שכתב על זה עש"ב:
מה	"	פז'	ע"ב	אחרי כתבי מצאתי להריט"ב בא ד"ל:
מו	"	פז'	ע"א	אחרי כתבי ראיתי בספר מתת אלהים וכו':
מז	"	פח'	ע"א	ואחרי כן מצאתי שכל מפרשי הש"ס ד"ל תלו ביה זיונייהו וברוך אל עליון שנתכוונתי לפירוש אחד מן שלשה פירושים שפירש בו הרב חיד"א ד"ל בספרו הבהיר שמו חיים שאל סימן נ"א:
מח	"	צ'	ע"ב	וכן מצאתי להרב עיון יעקב שפירש כן:
מט	נ	צא'	ע"א	לקחתי אותו מהר"אם:
נ'	"	צא'	ע"ב	ואחרי חפוש מחפוש מצאתי שהרב חיד"א זלה"ה בספרו הבהיר דברים אחרים דף ס"ד חש לזה:

נא' ש"י	חלקא' דף צ"ג	ע"ב	וכן כתב מהרש"א ז"ל :
נב' "	צ"ד	ע"א	וכן מצאתי שפירש הרב תי"ט ז"ל :
נג' "	ח' חלקב'	ע"ב	מפני שנתכוונתי למה שכתב
" "	" "	"	מהרש"א לכך לא הוצרכתי לכתוב
" "	" "	"	קחנו משם :
נד' "	" ט'	ע"ב	ואל אלהים יודע שאחרי כתבי
" "	" "	"	מצאתי מהר"ש שא שפירש כן שש
" "	" א	"	לבי :
נה' "	טז'	ע"א	וכן מצאתי שתירץ כן הרב פני
" "	" "	"	יהושע ז"ל שש לבי :
נו' "	כב'	ע"א	וכן מצאתי ברמת שמואל ז"ל :
נד' "	כז'	ע"א	והאלהים יודע שאחרי כתבי מצאתי
" "	" "	"	להר"א ז"ל בפרק מציאת האשה
" "	" "	"	שכתב האי שינויא שש לבי :
נח' "	כח'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי להרב חיד"א
" "	" "	"	ז"ל בספרו הבהיר ברכי יוסף ח"מ
" "	" "	"	סימן טו"ב אות כד' שהביא זאת
" "	" "	"	הקושיא משם מה"רא אבולעאפיא
" "	" "	"	ז"ל ותהלה לאל שנתכוונתי למה
" "	" "	"	שתירץ :
נט' "	כט'	ע"א	וכן פירש מהר"ם שיף ז"ל :
ס' "	כט'	ע"ב	ותהלה לאל מצאתי מהרש"א
" "	" "	"	שפירש כן ובשיטה מקובצת הביא
" "	" "	"	זה התירוץ משם הר"א ז"ל :
סא' "	לג'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי להרב באר
" "	" "	"	שבע ז"ל שתמה על רש"י דלא
" "	" "	"	דק עש"ב :
סב' "	לו'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי להרב עיון
" "	" "	"	יעקב שתירץ כן שש לבי :
סג' "	לח'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי להרב לחם
" "	" "	"	משנה זלה"ה וכו' וברוך אל עליון
" "	" "	"	שנתכוונתי לדעת קדוש :
סד' "	לח'	ע"א	ומצאתי להר"א ז"ל שהקשה כן :
סה' "	מ'	ע"ב	אחרי כתבי מצאתי הרב פתח
" "	" "	"	עינים שכתב על זה עש"ב :
סו' "	מא'	ע"ב	ואחרי כתבי מצאתי להרב פני
" "	" "	"	יהושע ז"ל שפירש כן שש לבי :
סז' "	מ"ד'	ע"א	אחרי כתבי מצאתי למה"רם ז"ל
" "	" "	"	שכתב שצריך להיות דתניא שש
" "	" "	"	לבי :

סח'	ש"י	חלקב'	דפמה'	ע"א	וכעין זה מצאתי שכתב הריט"בא ד"ל:
סט'	"	"	"	ע"ב	וכעין זה מצאתי בהריט"בא ז"ל שש לבי:
ע'	"	"	מו'	ע"ב	וכן מצאתי בספר מעשה רב:
עא'	"	"	נב'	ע"ב	ואחרי כתבי מצאתי עזר לדברי דכפרק שני מה' מזבח הלכה יוד
"	"	"	"	"	כתב הרמ"בם ז"ל שש לבי שנתכוונתי לדעת קדוש:
עב'	"	"	נג'	ע"ב	אחרי כתבי מצאתי בספר מר דרור:
עג'	"	"	ס'	ע"ב	וכן מצאתי בהר"ן ומהרש"א ז"ל:
עד'	"	"	סא'	ע"ב	וכעין זה מצאתי בהר"ן:

אם נמצאו מן המחבר כל המציאות האלה, קודם כתבו,
לא נשאר בשדה לא עצים ולא פירות לא לקט ולא
עוללות, כי אז שדה יצחק נהפך לחלקת יואב:

ידוע' תדע כי איש חכם גדול, נודע בשערים שמו, בקי
בתלמוד ובלשון הקדש כתב לי (מפני ששאלתי מאתו עצה)
כי החבור הנ"ל מלא וגדוש טעיות על כל חלקיו, לא
דעת ולא תבונה חלומות שוא ידברו עכ"ל, (והאגרת
הזאת בידי):

חבל על דאבדין ולא משתכחין מי יגלה עפר מעיניכם

א' הרב רבנו **משה בר נחמן** (הרמ"בן)

ב' הרב רבנו **שלמה בן אדרת** (הרש"בא)

ג' הרב רבנו **יום טוב בר אברהם** (הריט"בא)

ד' הרב רבנו **נסים** (הר"ן)

ה' הרב רבנו **מאיר הלוי** (הרמ"ה)

ו' מורנו הרב רבי **שלמה לוריא** (מהר"של)

ז' מורנו הרב רבי **שלמה אידלאש** (מהרש"א)

ח' מורנו הרב רבי **מאיר מלובלין** (מהר"ם)

(כלם אנשים ראשי בני ישראל המה) שלשלת קדושה ,
 עדה נאמנה, אשר הדרכתם את עם סגלה בדרכי התורה
 והתלמוד, מי יתן לי להראות לכם את ההקדמות אשר
 כתבו רבני ארץ הקדושה, ורבני עיר ליוורנו יע"א, לכבוד
 המחבר על ספרו שדה יצחק, עד אשר הזידו לקרוא לו „
רב הכולל בישראל להלל: המחבר הנ"ל לא
 עשה כי אם לגנוב דברים, מכמה ספרים, זעיר שם זעיר
 שם, קושיא מזה ותירוץ מזה, ויצבור אותם חמרים חמרים
 ותבאש הארץ:
 ולרבנים האלה אשר הלכו ארחות עקלקלות, ויטו אחרי
 הבצע, וישכחו כי השחד יעור עיני חכמים, האל ברחמיו
 יסלח את עונם אכ"ר:

שלוסרב לאוהביהאמת שנת למען **רבות** מופתילפ"ק

אהרן לוצאטו